अक्षमंक्षंतुमयोग्यं निगूहतेगुह्यंसर्वोपि त्वंतुतत्प्रकाशयसीतिभावः तदाश्रितःपार्थिवाश्रितः पार्थिवंधृतराष्ट्रं यतोयथेष्टंभाषसे ॥ ५ ॥ ६ ॥ अहंदुर्योधनःकर्तेतिचमामंस्थामामन्यस्व मावमंस्थाइतिपाठेमा मितिशेषः तितिक्षून्क्षमावतः क्षिणुक्षपय नात्रास्माकमपराधइत्यर्थः ॥ ७ ॥ कस्तर्हिकर्त्तेत्यतआह एकइति प्रवणात्निम्नात् ॥ ८ ॥ भिनत्तियेननियुक्तःस्वीयमपिशिरस्ताडयतीत्यर्थः भोजयते णिच श्वेतितङ् साक्षान्मृत्युमपिअहिंसर्पयोरक्षयतेइत्यर्थः एवमनिष्टेपिकर्मणिसएवमांप्रेरयतीत्यर्थः तेनशासनेन शास्यमेवामित्रंविंदतिप्राप्नोति ॥ ९ ॥ समुपेक्षेतशासनमितिशेषः त्वत्पालकत्वेनत्वन्मित्रंमांत्वमे वंमाशाधीत्यर्थः यदुक्तंवैराग्निप्रशमयस्वेतितत्राह प्रदीप्येति प्रकर्षेणदीप्तोदीपनीयोग्निर्यस्यसःप्रदीप्ताग्निःकर्पूरःतंप्राक्पूर्वंप्रदीप्ययःशमयितुंचिरंनाभिधावतिसतस्यकर्पूरस्यभस्मापिनविंदति तथाचएवंपांड

अमित्रतांयातिनरोक्षमंब्रुवन्निगूहतेगुह्यममित्रसंस्तवे ॥ तदाश्रितोऽपत्रपकिन्नुबाधसेयदिच्छसित्वंतदिहाभिभाषसे ॥ ५ ॥ मानोवमंस्थाविद्यमनस्तवेदं शिक्षस्वबुद्धिस्थविराणांसकाशात् ॥ यशोरक्षस्वविदुरसंप्रणीतंमाव्यापृतःपरकार्येषुभूस्त्वं ॥ ६ ॥ अहंकर्त्तेतिविदुरमाचमंस्थामानोनित्यंपरुषाणीहवोचः ॥ नत्वांपृच्छामिविदुरयद्धितंमेस्वस्तिक्षत्तर्मातितिक्षून्क्षिणुत्वं ॥ ७ ॥ एकःशास्तानद्वितीयोस्तिशास्तागर्भेशयानंपुरुषंशास्तिशास्ता ॥ तेनानुशिष्टःप्रवणादिवांभोयथानियुक्तोस्मितथाभवामि ॥ ८ ॥ भिनत्तिशिरसाशैलमहिंभोजयतेचयः ॥ धीरेवकुरुतेतस्यकार्याणामनुशासनं ॥ योबलादनुशास्तीहसोमित्रंतेनविंदति ॥ ९ ॥ मित्रतामनुवर्त्तंतुसमुपेक्षेतपंडितः ॥ प्रदीप्ययःप्रदीप्ताग्निंप्राक्किरंनाभिधावति ॥ भस्मापिनसविंदेतशिष्टंक्वचनभारत ॥ १० ॥ नवासयेत्पारवर्ग्यं द्विषंतंविशेषतःक्षत्तरहितंमनुष्यं ॥ सयत्रेच्छसिविदुरतत्रगच्छसुसांत्वितात्यसतीस्त्रीजहाति ॥ ११ ॥ विदुरउवाच एतावतापुरुषंयेत्यजंतितेषांसख्य मंतवद्बूहिराजन् ॥ राज्ञांहिचित्तानिपरिप्लुतानिसांत्वंदत्वामुसलैर्घातयंति ॥ १२ ॥ अबालत्वंमन्यसेराजपुत्रबालोहमित्येवसुमंदबुद्धे ॥ यःसौहृदेपुरुषंस्थाप यित्वापश्चादेनंदूषयतेसबालः ॥ १३ ॥

वान्प्रकोप्ययदिसमूलान्नाशयामितर्हिएतेमांनिर्मूलमुन्मूलयिष्यंतीतिभावः अत्रप्रदीप्यप्राक्प्रदीप्ताद्धिप्राप्तुंरत्नानिधावतीतिपाठांतरंनिर्मूलं ॥ १० ॥ पारवर्ग्यंपरवर्गेशत्रुसंघेजातं ॥ ११ ॥ एतावतानी तिशिक्षणेन साक्षिवत्पुत्रेमयिवापक्षपातमकुर्वन्ब्रूहि राजन्हेधृतराष्ट्र राज्ञांहीति परिप्लुतानिद्वेषेणेतिशेषः तर्हितेसांत्वंदत्वाघातयंतिकोपंप्रच्छादयंत्येव अयंतुकोपप्रकाशनान्नराजनीतिविदितिभावः ॥ ॥ १२ ॥ अबालत्वंपंडितत्वंआत्मनइतिशेषः बालोहंविदुरइतिचमन्यसे तद्विपरीतमित्याह यइति सुहृत्सुअविश्वासकृदेवबालइत्यर्थः अबालस्त्वमितिपाठेत्वंबालइतिदुर्योधनेकाकूक्त्यायोज्यं ॥ १३ ॥

Digitized by Google